СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 254. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, пятниця, 31-го жовтня 1947. No. 254. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, October 31, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

НОВА АМЕРИКАНСЬКА ХАРТІЯ ЛЮДСЬКОЇ СВОБОДИ В НАЧЕРКУ

Вашингтон, 29 жовтня. — Спеціяльна президентська комісія громадянських прав, складена з 15 членів, а покликана до життя перед роком, оприлюднила звіт своєї праці на 175 сторінках паперу і подала 35 думок, як постійно забезпечити права громадян. Комісія жадає від президента покликати до життя постійну федеральну комісію для береження громадянських прав, а від стейтів домагається подібних комісій на їхніх територіях. Конгрес мав би створити постійну комісію, а департамент справедливости мав би поширити свою секцію громадянських прав.

Комісія наперед оприлюднила критику недостач у береженні громадянських прав, потім подала ідеї, як цим недостачам зарадити. Окрему увагу звернула комісія на вирізнювання різнородних груп і околиць і рішуче домагається повних прав для релігійних меншин, як ось для жидів; для расових меншин, таких, як нігри; крім того для таких американських меншин як мексиканці, еспанці, індіяни, японці й інші подібні. Головне вістря комісії звернене проти лінчування, а водночас поставлене домагання, щоб ухвалити федеральний закон проти лінчу.

Заява президента Трумана.

Прийнявши звіт комісії громадянських прав, президент оприлюднив свою заяву в цій справі. У ній він сказав, що „нова хартія людської свободи буде провідницею у праці; в очах світу це буде декларація нашої відновленої віри в американську мету: недоторканість кожної людини особисто, піддержана моральною згодою цілої нації і забезпечена урядом на підставі рівної свободи в обличчю закону".

За реєстрацію комуністів і інших підривних груп.

Хоч комісія громадянських прав гостро натаврувала гістерію, яка повстає в Америці внаслідок нерозбірчивої агітації проти комуністів, вона вийшла з предявленням, щоб комуністи і „наші рідні фашисти" були окремо зареєстровані на те, щоб у такий спосіб забезпечити публику перед діянням підривних елементів.

ДАЛЬША АКЦІЯ ПРОТИ КОМУНІСТИЧНИХ ЗАТІЙ У ГОЛИВУДІ.

Вашингтон. — В Комісії для Неамериканських Діянь переслухали в середу 29 жовтня писців: Селюела Орница і Герберта Бібермана, дальше директора Едварда Дмитрика і продюсера Адріяна Ската. Вони всі відмовилися виявити, чи вони комуністи, а тоді комісія виказала їхні членські карти в Комуністичній партії і рішила вважати їх винними в погорді конгресу. Разом досі 8 свідків обвинувачує комісія в цім переступстві.

ФИЛАДЕЛФІЯ КОНВЕНЦІЙНИМ МІСТОМ.

Вашингтон. — Краєвий Демократичний Комітет ухвалив відбути передвиборчу конвенцію Демократичної партії в наступному році у місті Филаделфії. Надіються, що конвенція відбудеться в початках липня, бо в червні наступного року буде там конвенція Републиканської партії. На конвенціях будуть номіновані кандидати на президента і віцепрезидента Злучених Держав.

ПОМЕРЛА ВДОВА ПО ПРЕЗИДЕНТІ КЛІВЛЕНДІ.

Балтимор, стейт Мериленд, 29 жовтня. — Тут померла пані Тамес Джикс Престон, вдова по президенті Клівленді у віці 83 літ. Це була єдина жінка президента, яка брала шлюб у Білому Домі. Це сталося в 1886 р., коли будуча пані президентова, Франсес Фолсом, мала 22 роки життя, а її суджений, президент Клівленд 49 літ. Клівленд помер в 1908 р., а вдова вийшла поновно заміж в 49 році життя за професора археології д-ра Тамеса Престона з Принстону. По ній лишився вдовець чоловік, двох синів і дві доньки.

Тепер ще жиють в Америці вдови по таких президентах: Мері Скат, Гарисон, Едит Кермит Рузвелт, Едит Болинг Вилсон, Ґрейс Ґудгю Кулидж і Елінор Анна Делано Рузвелт.

БАГАТІЇ НА РІЛІФІ.

Ню Йорк. — Стейтова комісія переводить слідство над розстратністю міського департаменту прилюдної добродійсности, який розпоряджав річно $142,000,000. Розстратність розкрив співробітник щоденника Ворлд Телеграм і довів до цього що посадник міста усунув з уряду комісаря Едварда Е. Ратінґана, а на його місце настановив Бенджамина Філдинґа. Виявилося, що комуністи звили собі кубло в цьому департаменті і роздавали фонди кому попало. Так одна жінка, що мала $60,000 маєтку і ходила в багатих шубах, побирала на заплату мешкання в готелі по $7.50. денно.

Не можна знижувати податків підчас підготови пляну Маршала — Снайдер

Вашингтон, 29. жовтня. — Секретар скарбу Джан В Снайдер вийшов з .острогою проти знижування податків так довго, доки конгрес не подбає про фонди з інших джерел для забезпечення допомоги Европі на підставі Пляну Маршала. Ця осторога звернула на себе увагу тому, що про знижку податків має бути мова під час спеціяльної сесії конгресу. Уряд надіється, що з теперішних податків залишиться $4\frac{1}{2}$ більйона долярів для виконання Пляну Маршала, а треба буде ще пошукати додаткових фондів, бо видатки на цей Плян в найближчому році мають дійти до висоти 6—7 мільйонів.

СЕКРЕТАР МАРШАЛ ПЕРЕД ВИЇЗДОМ НА КОНФЕРЕНЦІЮ ДО ЛОНДОНУ.

Вашингтон. — Секретар стейту Джордж С. Маршал приїхав з Ню Йорку на довший побут у Вашингтоні, заки виїде на конференцію міністрів Чотирьох Потуг в Лондоні. Ця конференція має почaтися 25. листопада, а її ціллю є заключення миру з Німеччиною й Австрією. Маршал має виїхати до Лондону кораблем Амеріка 17. листопада. Перед тим він переговорить подробиці допомоги для Европи з представниками конгресу. Він теж має на увазі посилення американської військової місії в Греції.

ПРОГАНЯЮТЬ КОМУНІСТІВ З БРАЗИЛІЙСЬКОГО КОНГРЕСУ.

Ріо де Жанейро, 29. жовтня. — Бразилійський сенат одобрив зарядження уряду, щоб усунути від справування обовязків всіх послів, вибраних на комуністичну лісту. Подібну ухвалу має ще перевести палата послів. До федерального конгресу були вибрані 18 комуністів, 60 до різних провінціональних леґіслатив, а крім того 18 засідали в міській раді в Ріо. Комуністична партія опинилася поза законом в травні. Посли були вибрані перед тим.

КАНАДА ПЕРЕГОВОРЮЄ ЗІ СТЕЙТАМИ ПРО НЕДОСТАЧУ ДОЛЯРІВ.

Вашингтон. — Канадський уряд почав формальні переговори з адміністрацією Трумана над способами для зарадження недостачі долярів. Канадська торговельна комісія перебуває у Вашингтоні під проводом Ґрагама Таверса, губернатора Банку Канади. Важливу участь в дискусії має взяти секретар скарбу Снайдер. Як довго Канада не має доволі долярів, вона мусить обмежити імпорт товарів з Стейтів.

ДОБРИЙ ПОЧАТОК.

Бизнесмени Филаделфії зложили $2,570 на допомогову акцію.

Бизнесмени міста Филаделфії започаткували тримісячну кампанію ЗУАДКомітету за збіркою одного мільйона долярів на допомогову акцію для українських скитальників, депонуючи на цю ціль в банку $2,570. Горожанські Клюби та організації зложили вже понад 3,000 долярів. Більші і менші жертви продовжують надходити.

Совети брали активну участь у війні по стороні Німеччини проти західних союзників

Вашингтон, 29. жовтня. — На підставі знайдених таємних військових документів німецького штабу встановлено, що в 1940 році Совєтський Союз активно допомагав Гітлерові у війні проти західних союзників. Виявляється, що невтральний тоді Совєтський Союз давав ескорту своїх криголомів німецькому допомічному крійсерові Комет в дорозі через Ледовий океан на Пацифік, як теж повідомляв цего німецького воєнного пірата про приявність та рухи британських і американських воєнних кораблів. Комета ескортували через Ледовий океан совєтські криголоми „Сталін", Ленін" і „Каґановіч" і за кожним разом, як він натрапляв на ледяні перешкоди, вони промощували йому шлях. Згаданий німецький крейсер був заподіяв чимало шкоди та завдав багато турботи британсько-американському мореплавству на Пацифіку і світ дивувався, яким чудом він туди прокрався через британську бльокаду. Тільки тепер виявляється, що в цьому йому допомогли Совєти.

В ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ.

...Лейк Соксес, Н. Й., 29. жовтня. — Генеральна Асамблея О.Д. та її поодинокі комітети обговорювали сьогодні дальше справу Кореї голандсько-індонезького конфлікту, Палестини, „Малої Асамблеї" О.Д., і т. д. В справі Кореї ЗДА знову перебрали ініціятиву, домагаючись негайного встановлення окремої комісії, що мала б за завдання створити всі передумови для самостійности цеї країни. Американський представник обвинувачував Совєтів у відтягуванні цеї справи, щоб здобути необхідний час на большевизацію країни. В справі голандсько-індонезького конфлікту Австралія несподівано піддержала совєтське домагання, щоби всі війська в Індонезії були відкликані на передвоєнні позиції. При обговоренні справи поділу Палестини на жидівську і арабську держави, американський представник виступив з домагання приділити арабам більшу територію, ніж це передбачує первісний плян. Запропонований секретаром стейту Маршалом „Малій Асамблеї", що мала б дбати про збереження миру і безпеки в світі, підготовчий підкомітет (без участи Совєтів) надав право вести доходження не тільки в головній квартирі ООД, але теж на всіх територіях світу, де цего вимагали б обставини.

СОВЄТСЬКА ДУМКА ПРО ПРОПАГАНДИВНУ ПОЛІТИКУ АМЕРИКИ.

Берлін, 29. жовтня. — У звязку з потверджeною вчора ген. Л. Д. Клеєм новою пропагандивною політикою ЗДА в Німеччині, іменно широкою проти-большевицькою пропагандивною кампанією, совєтські кола в Берліні заявляють, що це не є „нічого нового". Большевики вважають, що до своєї проти-комуністичної пропаганди американські та піддержувані, чи дозволені американцями німецькі й інші ґазети можуть додати ще найвище дещо більше сторінок, бо як йде про зміст, то до його проти-большевизму вже, мовляв, нічого більше додати не можна б.

БОЛЬШЕВИКИ ПІДГОТОВЛЯЮТЬ ЯПОНЦІВ ДО НОВОЇ ВІЙНИ ПРОТИ АМЕРИКИ.

Токіо, Японія, 29. жовтня. — Сьогодні в Контрольній Раді Союзників в Японії дійшло до чергового зудару між американським і совєтським представниками в справі репатріяції японських воєнно-полонених зі Совєтського Союзу. Виявляється, що Совєти держать ще 761,000 японських полонених, вщіплюючи в них проти-американську пропаганду та „перевиховуючи" їх до нової війни проти Америки. Совєтський представник, ген. А. П. Кізленко, намагався заперечувати американські обвинувачення, видвигаючи рівночасно свої проти американської політики в Японії.

НІМЕЦЬКІ КАТОЛИЦЬКІ ЕПИСКОПИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЯНИЧАРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ СОВЄТІВ.

Берлін, 29. жовтня. (АП). — Римо-католицькі епископи Німеччини внесли до Контрольної Ради Союзників протест проти схоплювання Совєтами німецьких дітей та виховування їх в совєтсько-російському дусі. В протесті єпископів стверджено, що досі схоплено для таких цілей понад 2,000 німецьких дітей. Рівночасно стверджується, що большевики знову „беруть в полон" звільнених західними союзниками німецьких воєнно-полонених, які вертаються в совєтську зону. Їх арештується під закидом „шпигунства" в користь Америки і Британії і робиться це часто того самого дня, як тільки полонений вернувся додому.

Д-Р МАНЮ ПЕРЕД СУДОМ

Злучені Держави і Британію обвинувачується в намаганні повалити „нову демократію" в Румунії.

Букарешт, Румунія, 29 жовтня. — Сьогодні перед румунським військовим трибуналом тут почався великий судовий процес проти провідника румунської проти-комуністичної опозиції, д-ра Юлію Маню та 18 інших підсудних, обвинувачених за „зраду", „шпіонажу" в користь Злучених Держав і Великої Британії та „змову повалити уряд при допомозі збройної сили". Єдиними доказами вини підсудних, головно щодо їх звязку з американцями і британцями та шпіонажі в їх користь, є поліційні зізнання старого приятеля і співробітника д-ра Маню, Василя Сердіча, що й сам сидить на лаві підсудних. Сьогодні відчитувано довгий акт обвинувачення, в якому названо поіменно теж кількох американських високих військових старшин та дипломатичних представників, які мали вдержувати звязок з підсудними з метою повалення теперішнього румунського прокомуністичного уряду. Департамент стейту у Вашингтоні офіціяльно заперечив видвигнені проти Америки закиди. Судова розправа заповідається на большевицьку комедію, відому вже з подій в Совєтському Союзі та інших опанованих „новою демократією" країн, де комуністична меншість використовує суд як терористичний засіб проти своїх противників.

БРИТАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ОДОБРИВ ПРОГРАМУ ЛЕЙБУРИСТСЬКОГО УРЯДУ.

Лондон, 29 жовтня. — Британська Палата Громад відкинула сьогодні більшістю 348 голосів проти 201 внесення очолюваної Винстоном Чорчилем парляментарної опозиції, принімаючи тим самим політичну програму лейбуристського уряду, зі законопроектом про обмеження прав Палати Лордів включно. Премієр Атлі дістав піддержку не тільки своєї партії, але теж деяких лібералів.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПЕРЕМОГУ ПРЕМІЄРА РАМАДЬЄ В ПАРЛЯМЕНТІ.

Париж, 29 жовтня. — Після бурхливих нарад французької Національної Асамблеї, завтра в ній має відбутися голосування над справою довіря для переорганізованого уряду премієра Рамадьє. Партія Популярних Республиканців рішила сьогодні піддержати уряд і на цій підставі заповідається його парляментарну перемогу.

123 ТОРГОВЕЛЬНІ ДОГОВОРИ В ЖЕНЕВІ.

Женева, Швайцарія, 29 жовтня. — В результаті міжнародніх митних нарад, що тривали шість з половиною місяців, тут досягнено 123 сепаратних торговельних порозумінь між 19 країнами, або митними просторами, які охоплюють своєю торгівлею більше ніж половину світу. Договори будуть підписані завтра.

АМЕРИКАНСЬКО-БРИТАНСЬКИЙ ДОГОВІР.

Лондон, 29 жовтня. — Президент британської Торговельної Ради, Геролд Вилсон, повідомив сьогодні про заключення митного договору між Британією і Злученими Державами, що відкриває нові великі можливості для британсько-американських торговельних стосунків. Він рівночасно заперечив здогади, мовляв митні договори в Женеві обмежуватимуть торгівлю в нутрі британського комонвелту.

СФОРЦА І ЧОРЧИЛ ВІДБУЛИ НАРАДУ.

Лондон, 29 жовтня. — В столиці Британії перебуває італійський міністер закордонних справ, Карло Сфорца, що відбуде цілий ряд нарад з британським урядом, у висліді яких — як здогадуються — може бути підписаний британсько-італійський союз. Міністер Сфорца відбув сьогодні теж одногогодинну нараду з бувшим премієром і теперішнім провідником опозиції, Винстон Чорчелем.

КОМУНІСТИЧНА ВІЙСЬКОВА ДЕМОНСТРАЦІЯ В МЕДІОЛЯНІ.

Рим, Італія, 29 жовтня. — По головних вулицях міста Медіоляну сьогодні рано демонстрували кількасот комуністичних вояків. В тому самому часі комуністи влаштували тригодинний генеральний страйк, на знак протесту проти теперішнього уряду Християнсько-демократичної партії.

ПОЛЬСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ОСТЕРІГАЮТЬ КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ.

Варшава, 29 жовтня. — Сьогодні тут відбулося відкриття чергової сесії польського сойму. З цеї нагоди виступив з програмово-політичною промовою премієр польського комуністичного уряду, Юзеф Циранкевіч. Повідомивши про втечу провідника опозиції, С. Міколайчика, яку назвав саркастично „новим польським експортом", Циранкевіч остеріг насамперед католицьку церкву в Польщі, що уряд не дозволить на „використовування свободи релігії для політичних цілей".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕМА РОЗСУДКУ НАВІТЬ ПО ШКОДІ!

Бувало говорили, що „поляк мудрий по шкоді". Хоч це виглядало на глузування, та треба признати, що добре, коли людина бодай по шкоді чогось навчиться, бо є надія, що вже не повторить цього, що спричиняє шкоду.

Коли так глядіти на польську „мудрість по шкоді," то годі її пристосувати до польсько-українських відносин, до питання, як влаштувати розумно ці відносини тепер та в будуччині. Та шкода, якої зазнала у минулому Польща через нерозумне відношення польських політиків до України й українського народу, поляків мало навчила, бо „білі круки", які являються час від часу на польському овиді й добачують цю шкоду, не зміняють засадничого польського наставлення до України, ні в теорії, а ще більше в практиці. Доказів на це наводили ми вже багато, а тепер наведемо ще один, який походить з Лондону. При цьому згадаємо, що саме з польськими колами в Лондоні звязує тепер дехто якісь нові польсько-українські переговори.

Нюйорський часопис „Нови Сьвят" з 28 жовтня б. р. помістив статтю Зиґмунта Новаковского (з Лондону), в якій цей відомий польський журналіст і політик пише про те, як теперішній варшавський уряд „вкрав Косцюшка". Це нас дуже не обходило б, якби не те, що Новаковскі, який часто полемізує з варшавським урядом у справі східних границь Польщі, добачує головну силу „патріотизму" Косцюшка у цьому, що він змагав „до відбудови Польщі в границях з часу перед першим розбором Польщі". Теж і це можна б поминути, бо це давні часи й інші обставини, коли було інше розуміння національних рухів та змагань. Зате інакше воно звучить, коли це пристосовується до теперішности, коли таку саму „патріотичну вимогу" ставиться полякам сучасної доби, а саме так робить Новаковскі. Він поборює варшавський режім за те, що він славить Косцюшка, а не іде за його прикладом. Він вважає, що такий польський уряд є патріотичним і такий поляк є добрим польським патріотом, який іде за навчанням Косцюшка і змагає до „дружби з Росією", але на такій підставі, щоб Польща сягала до „Двини і Дністра", а навіть „до Дніпра", бо тільки тоді Польща, як писав колись Косцюшко, була б дійсно сильна і велика і могла б заприязнитись з Росією як рівний з рівним . . .

На такому тлі Новаковскі (і то не перший раз!) проливає сльози за втраченим Львовом, Вильном і т. д. Бідкається сердега, що тепер „польськість східних земель зістала виставлена на пробу, найгіршу за всі часи".

Ось такою політичною стравою годують американських поляків ще й тепер польські політичні голови, що не вміли правити Польщею, втратили її, а тепер на вигнанні. Їхні мрії далі — Львів, Вильно, Двина, Дністер і Дніпро. Ненавидять Росію, але зараз з нею пішли б у спілку, коби тільки була згідна поділитись з ними Україною.

Як же українцям договоритись з такими людьми до чогось чесного й розумного?

Про кого дбають, кого обороняють?

Чужинці, які студіюють американську закордонну політику, приходять нераз аж до такого заключення, що Америка тепер більше дбає за Німеччину ніж за ці народи, яких Гітлер нищив та які з ним боролись. Дехто навіть каже, що коли б зайшла така колізія між інтересами Советів і Америки, яка довела б до війни між ними, то це можливе тільки через незгоду в справі Німеччини.

З цього дехто заключає, що скільки не терпіли б підбиті Советами народи, то нема надії, щоб Злучені Держави за ними впімнулись, щоб загрозили Кремлеві війною, коли б він далі гнобив, вдержував концентраційні табори та невільницьку працю. Виходило б, що хто вже попав у сферу впливів СССР, чи таки прямо в советське безпосереднє ярмо, для такого народу виходу нема, коли думати про якусь закордонну інтервенцію чи щось подібне. Це можливе тільки тоді, коли б Совети і Америка не погодились у справі Німеччини.

Не можна сказати, що ці, що так розумують, не мають підстав до цього. Усі офіційні заяви постійно підкреслюють, що Злучені Держави не хочуть мішатись у внутрішні справи Советів, та що можна погодитись і жити в мирі. Іде властиво, як розмежуватись і поділити сфери впливів. Тільки біда, що Совети, знаючи, що Злучені Держави не думають іти до війни, самі розмежовують і не слухають Америки, а загарбують і поширюють свої впливи, де тільки це можливе. Так вони поступають теж і в справі Німеччини. Одначе саме на Німеччині хочуть тепер Злучені Держави випробувати свою силу. Десь треба було перестати уступати і сказати рішучо Советам, що тут уже не поступимось.

Так має бути зі справою Німеччини, але це не означає, що Злучені Держави залишили інші конфлікти з Советами, зокрема, що не інтересуються судьбою народів, які гноблені Советами. Думати інакше, значило б не розуміти ходів американської закордонної політики, які правду кажучи, часто неясні, баламутні й незрозумілі. Та це тільки моментами, а дасться часто пояснити американською політичною структурою, двопартійністю і такою ситуацією, як от теперішня, що маємо президента з Демократичної Партії, а конгресову більшість з Републиканської. Коли ж такі речі, як ця остання, діються у часі, коли наближається новий вибір президента держави, то це відбивається і на загальній політиці, бо обидві партії себе „перелицитовують" і одна одній підставляє ногу. Таке буває у внутрішній політиці, а теж і в закордонній, хоч, коли іде про цю останню, то тепер краще, ніж бувало.

Чужинцям певно було дивно, чому президент Труман опирався наприклад, так довго скликанню надзвичайної сесії конгресу в справі негайної допомоги Европі. Та нараз вони почули, що президент скликує таку сесію. Одначе американці, коли читають уважно свою пресу, знали, що така сесія буде скликана. Протягання було політичною тактикою, а нічим іншим.

Отсей приклад може бути наукою, як осторожно треба поступати, коли хочеться витягати певні заключення з певних урядових заяв, а навіть кроків. Деколи вони є тільки тактичними потягненнями і не віддають цього, що є у властивій програмі уряду. Тому і не дивуємось, коли чужинцям важко орієнтуватись, яке є властиве відношення Злучених Держав до цеї чи другої держави, чи до цеї чи другої міжнародної проблеми, влючно з проблемою визволення поневолених Росією народів. Тому їм може видаватись, що Злучені Держави ратують тепер головно Німеччину, що не є згідне з правдою.

„Не так тії вороги, як ті добрі люди"

Під таким заголовком канадський „Новий Шлях" з 22. жовтня надрукував на редакційній сторінці довгу відповідь, підписану криптонімом „Палачківський", на надруковану в „Свободі" з 28-го травня статтю „Українці в Югославії" і підписану теж криптонімом О. Є. И.

Відповідь Палачківського, надрукована в згаданому числі „Нового Шляху", повна лайки та обвинувачень насамперед проти кореспондента „Свободи", п. О. Є И., а посередньо і проти „Свободи", що, мовляв друкує речі, які повинні б бути надруковані в большевицьких „Українських Щоденних Вістях".

У згаданій відповіді, кореспондента „Свободи", п. О. Є. И., називається большевицьким агентом (...„Пане О. Є. И. — чи ви не самі з тих діячів, присланих Лазарем Мойсеевичем, що себе безсоромно називаєте... діячем добрим і енергійним?") провокатором, („...писати такі кпини, що є в Босні місцевості, що влаштовують концерти, поминають Тараса Шевченка, святкують Першого Листопада, ходять з колядою на народні цілі, звучить більше, як провокативно...) і тим подібними лайливими фразами. Палачківський пише, а „Новий Шлях" друкує ці твердження, не базуючи їх на жодних доказах, ані конкретних фактах, але виключно на здогадах, зглядно на своїй власній „філософії". Автор відповіді, що сам скривається за криптонімом, хоча сидить вже у відносно безпечному місці в таборі скитальників в Ганновері в Німеччині, робить за це з черги страшний докір кореспондентові „Свободи" що пише з Югославії. А при цьому у вступі патетично додає, що „за шифри, як дописувач О. Є. И. ховатись не хочемо; Або — або:" А проте, сховався.

Тому, що дописувач „Свободи", підписаний під оспорюваною статтею „Українці в Югославії" вже не може сам виступити в своїй обороні перед цими страшними закидами, пороблениими йому п. Палачківським і надрукованими в „Новому Шляху", редакція „Свободи" вважає за необхідне зробити це зі свого боку, розкриваючи насамперед особу, яка крилася за криптонімом О. Є. И.

Автором статті „Українці в Югославії", підписаній літерами О. Є И. та надрукованої в „Свободі" з 28. травня, є відомий „Сокільський Батько", професор Іван Боберський, який дня 16. серпня умер в місцевості Тржіч, в Югославії. Власноручні листи проф. І. Боберського до редакції „Свободи" в цій справі та з відповідними виясненнями є для кожного заінтересованого до розпорядження в редакції „Свободи".

Відповідь, яку надрукував „Новий Шлях", одержала теж наша редакція від автора, підписаного повним імям і прізвищем на супровідному листі. Ця відповідь, в оцінці нашої редакції, не надавалася до друку з огляду на її особисто-лайливу форму. Крім цього, ми не мали причин вважати автора полемічної відповіді за більшого патріота і чеснішого українця, як проф. Боберського. Проте, ми негайно звернулися до покійного „Сокільського Батька", прохаючи вияснень. В міжчасі наспіла вістка про його смерть. Тому, нам не залишалося нічого іншого, як відповідь п. Палачківського відложити до редакційного портфелю аж до часу, як ці справи можна б вияснити. П. П. Палачківський, натомісць, видно вважав свою відповідь за таку геніяльну, що постарався надрукувати її в „Новому Шляху", редакція якого зі свого боку вважала за відповідне помістити цю непристойну лайку. Звичайно, нікому не відмовляється права критично ставитися чи забирати критичний голос в справі одної, чи другої статті, не можна цього відмовити нікому теж щодо статті проф. Боберського „Українці в Югославії".

Проте, ввважаємо, що висновки пороблені „Палачківським режисером" є до тої міри фальшиві і обидливі та кривдячі для покійного проф. Боберського, своєю формою вони до тої міри переходять загально-прийняті норми пресової етики, що їх годі було б поминути мовчанкою.

Мораль дописувачів, які без розбору і на підставі самих тільки „міркувань" не вагаються без розбору кидати обвинуваченнями „зрадників", „агентів", „провокаторів" і т. п., віддаємо під осуд громадянства. Виринає тільки запитання, чому та якими мотивами керувалась редакція „Нового Шляху", знаючи солідність редакції „Свободи" в провірці надсиланих матеріялів, віддаючи в своїй газеті місце лайливим обвинуваченням, видвигненим „Палачківським режісером" проти автора надрукованого в „Свободі" допису „Українці в Югославії", що ним був в цьому випадку такий загально-відомий і заслужений український громадянин, за якого без сумніву треба вважати покійного „Сокільського Батька", проф. Івана Боберського.

Пожежа лісів і видавництво газет

Пожежа лісів, яка шаліла впродовж останніх трьох тижнів, посередньо може відбитися на читачах та видавцях газет. Коли під час війни ціна паперу скакала нерівномірно вгору наслідком недостачі робучих рук, то тепер це може статися внаслідок недостачі лісів, що постачали дерево на виріб газетного і книжкового паперу.

Це вказує, як у модерному світі повязані справи економічні з справами культури, освіти, політики, а теж і на те, що людський ум мусить безупинно працювати над новими винаходами, щоб заступити матеріяли, яких брак може появитися вже в недалекій майбутності. До таких необхідних матеріялів належить паперова маса, добувана з дерева.

Дерево як матеріял на виріб паперу, щезає в Злучених Державах у прискоренім темпі від початку біжучого століття, приблизно по 1.2% кожного року: Ще в 1909 р. наша Америка мала 2,826 більйонів дошкових стіп дерева, а в 1945 його кількість впала майже до половини, бо до 1,601 більйонів дошкових стіп. Значить, резерва дерева в Злучених Державах впала на 44% впродовж 36 літ.

Щукаючи за причинами наглого зменшування д е р е в а, знавці приходять до висновку, що це діється з двояких причин. Перша: Зрубують дерево без розбору, не подумавши наперед про конечність заліснення нових просторів на місце зрубів. Друга: Само консервування дерева, призначеного на паперову масу, не є якслід придумане. Америка, назагал, ще не має пляну заліснювання земель, як це вже давно має Европа. Сюди належить теж недостача охорони лісів перед пожежами.

Правда, не всі стейти Злучених Держав надаються на плекання лісів. Одначе ці стейти, де саме ліс росте, повинні вже складати пляни, як правно й по господарськи забезпечити ліси перед нерозбірчивим винищуванням. Теперішні пожежі лісів викликали дискусію на цю тему серед інтересованих кол і треба надіятися, що вона доведе до бажаної цілі.

Справа зберігання лісів на виріб паперу є далеко поважніша ніж в першій хвилині здається. Иде не лише про потребу паперової маси на виріб газетного та книжкового паперу, але теж і на інші вироби. Як до недавна залізо й сталь були найконечнішим матеріялом для американського промислу, так тепер паперові вироби стають продуктом першокласного значення в життю нації. Коли пригадаємо на це, що шкільна молодь мусить мати паперові зшитки й інші приладди до науки, то не треба опускати з ока таких конечностей, як паперові гроші або банкові чеки, при допомозі яких переводяться фінансові трансакції. Хто не має з банковими справами до діла, такий не призадумується над цим, в яких великанських кількостях вживається паперового матеріялу при грошевих трансакціях. Дехто твердить, що папір це „валюта модерної цивілізації".

Отже, коли внаслідок знищення лісів впаде продукція паперу, то люди будуть заставлені вернутися до інших матеріялів при писанні, а срібла, золота й інших металів на виріб грошей. Коли піде винищування лісів у цій самій пропорції, що тепер, то вже за 50 літ папір буде задорогим предметом для щоденного вжитку.

Правда, на ліпші роди паперу вживається дальше шмат і бавовни, одначе на газетний папір в засаді вживається дерева. Тимто внаслідок лісових пожеж ціна газетного і звичайного книжкового паперу може піти вгору до небувалих розмірів, а з цим піде теж у першу чергу — упадок засобів інформації. Коли не буде паперу, тоді й свобода інформації буде обмежена або й припинена.

Ніщо дивного, що деякі політичні чинники вже виявили

(Докінчення на 3 стор.).

МИКОЛА ХВИЛЬОВИЙ

ВАЛЬДШНЕПИ

(Роман)

6)

— А як ви думаете, — сказала тьотя Клава, — чому то Дмитрій в останні роки такий нервовий став?

— Цебто який... роки? — Вовчик хотів поцікавитись, який Дмитрій, як вона встигла так добре взнати найінтимніше життя Карамазова, відкіля вона, нарешті, знає про ці „роки", але фамільярний тон його співбесідниці остаточно збив лінґвіста з пантелику, і він рішуче заплутався.

— Ви не „косноязичний"? — поцікавилася тьотя Клава.

Аґлая зареготала. Товариш Вовчик почервонів і став запевняти, що „нічого подібного". Він просто не чекав такої симпатичної поінформованости в справах дому Карамазових.

— Тоді може ви знаєте, — сказала тьотя Клава, — як думає провести Дімі (вона так і сказала „Дімі") ці два місяці? Цебто — біля Ганниної спідниці, чи біля Аґлаї?

Це запитання переходило вже всякі можливі межі, але товариш Вовчик на цей раз не збентежився. Він рішив, що коли тьотя Клава так фамільярничає з домом Карамазових, то вона, очевидно, одержала відповідне право на це від самого Дмитрія. Він сказав, що відповідати на це запитання не буде й рекомендує спитати його друга.

— Так би й давно! — з полегшенням зітхнувши, сказала тьотя Клава. — Хіба ви не бачите, що нас дві, а ви один... Тільки глядіть, не приведіть сюди й Ганни.

— Ви хочете, щоб я зараз... негайно привів Дмитрія? — спитав недогадливий лінґвіст.

— Ах, Боже мій, — сказала Аґлая. — C'est un grand malheur de n'avoir pas ete bien eleve.

— Воістину! Велике нещастя не бути гарно вихованим, — підтвердила і тьотя Клава.

Тоді товариш Вовчик кинувся з усіх ніг до хвіртки і дами самі залишились під провінціяльними акаціями.

— От що, — сказала тьотя Клава, — Вовчика я беру собі, твоїм тепер назавжди повинен лишитись Дмитрій.

— Я не заперечую, — кинула Аґлая й розкусила своїми прекрасними зубами листок з акації.

Вже майже зовсім стемніло. Витикались зорі. З недалекого моря пішов теплий вітер. Аґлая виводила на піску своєю голубою парасолькою якісь гієрогліфи, тьотя Клава дивилась у ридикюль, власне в дзеркало, що було у ридикюлі і пудрилась мініятурною пуховкою.

— Дозвольте взнати, скільки вам років? — усміхнулась сама собі тьотя Клава.

— Очевидно не більш двадцяти семи, — сказала Аґлая.

— Ти вгадала, мені двадцять сім. І як пікантно, що я вже тьотя і що в мене така доросла племінниця... Тобі, здається, двадцять три?

— І ти вгадала.

Тьотя Клава поправила специяльним олівцем брову й засвистіла арію з „Баядерки". Потім дами ще перекидались легкими фразами і раз-у-раз позирали в той бік, куди пішов Вовчик.

Були вони в рожевих серпанкових платтях, стягнутих у талії поясками, і мали в руках голубі парасольки. Тьотя Клава виглядала багато безтурботніш, в її світло-сірому погляді зовсім нема того ледве вловимого зайчика впертости й рішучости, що зрідка плигає в мигдалевих очах Аґлаї, але зате станом тьотя Клава трохи солідніш.

Аґлая вийняла з торбинки маленьку цигарку, запалила її й спитала:

— Ти сказала Жені (справа йшла про чоловіка тьоті Клави), що ми раніш першої не прийдемо?

— Звичайно, сказала... Я від нього взагалі нічого не ховаю.

— І все таки не ревнує? — усміхнулась Аґлая.

— І все таки... не знаю. Чорт їх розбере цих чоловіків: на обличчі одне, а на серці щось інше.

Потім тьотя Клава зробила рухом парасольки диск, піймала поглядом срібно-синій слід метеору й промовила:

— Ти, Аґо, не думай, що Женя взагалі нездібний переживати душевних драм. У наш вік, кажуть, навіть корова вміє зідхати.

— Ти, тьотю Клаво, не помиляєшся. Мій Дмитрій підтверджує це на кожному кроці. Я дуже шкодую, що ти не чуєш наших розмов.

Аґлая так упевнено й безапеляційно сказала „мій Дмитрій", що навіть тьотя Клава всміхнулась.

— А ти, Аґо, рішуча людина, — зазначила вона: — ще не встигла якслід познайомитись із ним, а вже рекомендуєш його, як власного чоловіка... Якже з Ганною? Ти багато взнала про неї?

— Ти, тьотю Клаво, надзвичайно наївничаєш... У наш вік за два тижні не тільки сходяться, але й розходяться. А втім — досить! — Аґлая махнула парасолькою в той бік, де вже вирисовувалась постать Карамазова.

Вовчик лише за якусь хвилину вискочив на вулицю і наздогнав свого друга. Спершу дами бачили тільки Дмитрія. Він ішов до них своїми нервовими кроками, і постать його то вибігала, то знову ховалась за стовбуром молодого клена, що стояв на дорозі. Тоді десь ударила гармонія, і зорі висипали на куці бульвари заштатного городка. Десь гоготала республіканська молодь. Тоді і на протилежних кварталах ударила гармошка.

Товариш Вовчик уже наздогнав Дмитрія, і вони підходили до веселих (так принаймні, одразу ж визначив лінґвіст) і симпатичних дам.

— Ну... — зупиняючись, почав лінґвіст і розвів руками.

(Дальше буде).

Делегати XXI. Конвенції У. Н. Союзу не піднесли передплати на „Свободу" тільки тому, бо вірили, що членство добровільною доплатою до передплати і жертвами певно заманіфестує свою свідомість і дбайливість за свій рідний часопис. Подбайте негайно, щоб ваше імя було між тими свідомими і дбайливими, що зложили на Пресовий Фонд „Свободи".

Перед великим Українським Днем у Филаделфії

ОСТАННІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ТИХ, ЩО ПЕРЕВОДИТИМУТЬ ЗБІРКУ

На засіданні місцевого Допомогового Комітету у Филаделфії, дня 29. жовтня вирішено дальші подробиці збіркової акції в цьому місці, що має відбутися під час Українського Дня (Юкрейнієн Тег Дей) в суботу, 1-го листопада. Працю розділено так:

Усі робітники без окремого призначення зберуться в год. 9-ій рано в Горожанському Клюбі, де одержать повновласті. Позамісцеві робітники, як з Бриджпорт, Честер та других місцевостей, зголосяться до **Ukrainian Progressive Citizen's Association, 847 North Franklin St.,** телефон: **Market 7-8263.** Там буде головна квартира і там під час Українського Дня можна буде дістати збіркові пушки, летючки та відозви. Робітники з Найставн зголосяться до Клюбу на **2051 Rovan St.,** телефон: **Davenport 4-9876.** Робітники зі Саут Филаделфії — в Горожанському Клюбі **610 South American St.,** телефон: **Lombard 3-8928.** Френкфорт — церковна галя **2236 Orthodox St.,** телефон: **Jefferson 5-3498.** Вест Филаделфія — Клюб Горожан ч 3, **23rd and Brown St.** Норт Филаделфія — Прогресивний Клюб **1938 Germantown Ave.,** телефон: **Poplar 5-9318.** Члени Клюбу з **Lawrence St.** та усі ветерани повинні зголоситися до Клюбу **847 North Franglin St.**

Після збірки усі пушки мають бути звернені до місцевого Клюбу згідно з вказівками голови кожної дивізії. Збірка почнеться в год. 10-ій рано.

Хто ще не зголосився до праці, хай зробить це негайно у своєму місцевому Клюбі та кожному часі дня і вечора. Головна канцелярія ЗУАДКомітету приміщена: **65 De Long Bldg., 13th and Checstnut Sts.,** телефон: **Pennypacker 5-5367.**

Европейська преса про Збірник пісень М. О. Гайворонського

Недавно дійшов до наших рук **„Збірник українських пісень для молоді" М. О. Гайворонського,** виданий у 1946 р. коштом і старанням Української Книгарні Павла Ткачука в Саскатуні у Канаді. Після появи повного видання творів М. Леонтовича — це чергове помітне і поважне своїм змістом та розміром (140 ст. великого новного формату) видання заокеанських видавництв. Воно виповнює велику прогалину, що її досі дошкульно відчували учителі та керівники культурно-освітнього життя в українському середовищі за океаном.

Імя композитора **Михайла Гайворонського** широко відоме в нас насамперед як автора стрілецьких пісень, що з них деякі добули велику популярність вже в роках першої світової війни. У 1923 р.Гайворонський переїхав до ЗДА і з того часу до сьогодні продовжує там композиторську працю. Її наслідок — це велике число хорових обробок українських народніх пісень (деякі друковані у 1930-их роках окремими циклями — як Лемківщина, Гуцульщина, Полісся, Поділля), далі оригінальні хорові твори, церковна музика, сольові пісні та врешті інструментальні твори (Сонатіна для скрипки й фортепіяна, струнний квартет та ін.).

У свойому співаннику для молоді Гайворонський використав не тільки свій композиторський, але й довголітній педагогічний досвід. У доборі матеріялу і його обробці видно знання виконавських спроможностей і смаку та уподобань молоді. Користання співанником полегшене систематичним подiлом і впорядкуванням від ритмічно й інтонаційно найлегших одноголосних до багатше розвинених триголосових пісень з фортепіяна. Друга лінія поділу іде за порами року і за характером шкільних та взагалі дитячих Імпрез: Шевченкове свято, День матері, та інш. Окремий доволі великий розділ — це коляди, колядки і щедрівки. Прикінці додано кільканадцять обробок пісень для аматорських гуртків скрипково-мандолінового складу.

Ідучи за давньою доброю традицією наших шкільних співаників (між ін. Філ. Колесси), Гайворонський вмістив і тут багато українських народніх пісень, даючи, крім добре знаних, деякі менше, а то й зовсім невідомі народні пісні, які варті того, щоб їх між молоддю поширити. Та й у численних власних композиціях автор часто використовує не одне з народньо-пісенних інтонацій.

Слід згадати, що й зовнішнє оформлення Збірника дбайливе і багате. Дотепні і гарно виконані ілюстрації Є. Козака, використані з давнього „Дзвіночка" та рисунки п. Марії Ткачук прикрашують майже кожну пісню. Обгортка роботи Ю. Брика.

В умовах сьогоднішньої недостачі всякого нотного матеріялу і напередодні ймовірного нашого розпорошення по світу — „Збірник українських пісень" М. Гайворонського стане в пригоді не тільки давній, але й новій українській еміграції.

Д-р Василь Витвицький.
(У. В.)

Пожежа лісів і видавницво газет

(Докінчення зі стор. 2-гої)

думку, що то хтось нарочно палить ліси з метою, щоб припинити інформації, які йдуть з Америки у світ. Підозріння впаде, очевидно, на закордонні чинники, які мають інтерес в цьому, щоб класти перепони американським інформаціям.

Та без огляду на це, як повстають пожежі лісів, треба все населення освідомити про вагу лісів для виробу паперу. Знавці вказують, що в Америці є під теперішню пору 181,000,000 акрів пустої землі, яку можна заліснити на виріб паперу. При цій нагоді варт приглянутися, яку велику кількість паперової маси зуживається в Америці. В перших 5 місяцях 1947 р. Злучені Держави зуживали по 1,137,752 тон паперової маси кожного місяця, а це вказує, що впродовж цілого року консумція винесе 14,000,000 тон. На кожну особу в Злучених Державах припадає пересічно по 200 фунтів паперу річно.

У практиці уживання паперу представляється так: Така газета, як Ню Йорк Таймс, має пересічно 44 сторінки друкованого паперу. Вона друкується в 562,000 примірників впродовж 24 годин і зуживає кожного дня деревляний матеріял з лісу величини 50 акрів. Це значить, що лише для щоденного видання Ню Йорк Таймсу — без недільного видання — треба річно зрубати лісів на просторі 15,650 акрів. Коли в Злучених Державах виходить 1,539 щоденників в самій лише англійській мові, то можна собі представити, скільки то паперової маси треба на видрукування цих щоденників. Деякі з них мають лише по 4 сторінки, але інші це правдиві журнали, що друкуються в мільйонах примірників, як от Ню Йорк Дейлі Нюз у 2,460,000 примірників. Кожного дня друкується в Америці 50,674,707 примірників щоденників з англійській мові, а їх тижнева циркуляція виносить 304,048,242 примірників. До цього треба додати ще циркуляцію 452 додатків до газет, які виходять лише в неділю, то це дає додатково 42,578,304 примірників. Разом щоденні й недільні видання усіх американських щоденників в англійській мові виносять тижнево 346,626,546. На папір для цих газет треба дерева 801,112 акрів річно.

Про видання в мові жидівській, німецькій, французькій, польській, грецькій чи українській статистика не згадує нічого, хоч хтось може поробити й тут відповідні обрахунки. Щойно з усього можна зробити висновок, яку велитенську місію сповняють американські газети лише тому, що мають подостатком паперу.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЮ ЙОРК.

На Листопадове Свято!

Накінець, після різнородних попередних імпрез, діждались ми загально - громадського свята — Листопадового Свята.

З цим святом лучаться спомини кожного громадянина. Одні спомини звязані з самою історичною подією проголошення незалежности України. Інші з порівнанням української історичної події з подібними подіями серед інших народів. Ще інші спомини звязані з величавими імпрезами, які відбувалися з нагоди святкування Листопадових Днів в українських громадах, а з окрема в нашім таки Ню Йорку.

А попри те йдуть немилі згадки: Як то не все приходять люди масово на такі „підприємства"; як то деякі гурти — свідомо чи несвідомо — переліцитовуються між собою іншими подібними імпрезами, які ослабляють всенародне свято; як то з цього приводу повстають сумніви, чи уладжувати дальше всенародне свято, чи з нього зрезигнувати в користь гуртківства і т. п.

На неділю 2. листопаду Обєднаний Комітет Українських Товариств міста Ню Йорку подбав про все, що було в його силах. Є в дечому відмінна програма, бо є живий образ; є визначна артистка-співачка; є гість з Бразилії, а це досі небувале. Зрештою є інші випробовані сили, а попри те і свіжі. Отже є всіляка різноманістність.

Коли громадянство приходить масово на якусь всенародну мпрезу, то дає собі самому свідоцтво зрілости. Коли шанує героїв і подвижників великої ідеї то шанує себе самих як націю, громаду, суспільність.

Для людей „доброї волі" належить сказати, що артисти виступають даром, а ввесь дохід призначений на українську допомогову акцію в Европі.

Отже самопошана вимагає масової участи громадянства на Листопадовому Святі. Хай чужі Гості понесуть славу нюйорської громади поза її границі. Околиця Ню Йорку це тасама ідейна громада, що й Ню Йорк. Місця в шкільній авдиторії Вашингтон Ирвинг повно. До побачення в означений час!

С.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Привіт скитальникам.

Ще дня 7 вересня відбувся в нашій громаді привіт бувшим скитальникам, тобто новим імігрантам. Тому, що того дня була страшна спека, публика не явилася так численно, як можна було надіятися. Прибуло біля 150 осіб.

Програму виконали самі нові імігранти. Вона була доволі цікава й захоплююча. На початку виголосив змістову й гарну щодо форми промову о. В. Білинський. Він закінчив закликом до єдности й пошани між собою й пошани влади у новому краю, а теж українському народньому й церковному проводові та владі. Це буде приклад громадської дисципліни для всіх громадян українського роду і причиниться до скріплення нашої сили в Америці.

Йосиф Крупка закликав у своїй промові новоприбувших до організаційного життя й задержання вірности народнім та релігійним ідеалам, бо лише люди, що шанують традицію можуть створити щось тривке.

Опісля наступила сценічна картина, написана М. Ясінською. Молоденький імігрант Роман Савка і молоденький американець українського роду Микола Будзел витали себе взаємно і складали приречення вірности народнім ідеалам. Це витання було справді зворушливе.

Роман Савка віддеклямував ще Лепкого „В світ за очі", а що він є знаменитим деклamатором, то можна собі представити, яке враження зробила ця деклямація. Потім він віддеклямував ще „Дивна Новина" Йосифа Біловуса.

Після того пішли промови новоприбувших людей: Адам Савка розповів докладно про життя скитальників в Німеччині, гр. Марфей про життя студентів на скитальщині, Катруся Савка про шкільництво в Сокалі за німців, Юрій Савка, батько родини, про розчарування чехів після того як до них прийшли браття-словяни-москалі. Мати родини Катерина говорила про подію з червоними в переїзді зо Львова до Сокаля. Як вони тоді зігнали німців в один залізничий вагон і підпалили. Українців, поляків, і жидів зігнали докупи: хто був живий з троха більшим животом, то таких на місці проколювали багнетами, називаючи їх буржуями, куркулями й іншими прізвищами з комуністичного словаря.

На заклик Володимира Казимира переведено збірку, яка принесла $55.91, а разом з доходом зі вступу це дає $131.91. Гроші поділено між Український Конгресовий Комітет і Український Катол. Допомоговий Комітет. Українським гимном закінчено свято.

Анастазія Г. Біловус.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

З Листів до Редакції

Вельмишановний Пане Редакторе!

В числі „Свободи" з 25-го жовтня ц. р. подано за одною комуністичною газетою вістку про те, що з Канади виїхав на підсовєтську Україну робітник Ю. Максимюк. Редакція „Свободи" подала своїм читачам цю вістку під наголовком: **„Перший дурень"**.

Дозвольте, Пане Редакторе, висловити трохи відмінну думку. Особисто, ми схильні вважати, що такий виїзд, сам для себе, не є ще ніякою шкодою українській справі, а навпаки, такі повороти треба вважати **в деяких умовах** корисними. Є це висновком таких міркувань:

1. Українське населення України з причини вивозів, розстрілів, голоду, виїзду на еміграцію, тощо, катастрофічно зменшується і на звільнені від українців місця приходять чужинці зпід Вятки й Калуги, які, наприклад, Львів уже зросійщили на 80%. Хтось, отже, мусить вертатися на рідну землю. Сьогодні це можливе і безпечне (звичайно, до деякої міри і до часу) тільки комуністам. Хай, отже, повертаються і дають тим доказ решток свого патріотизму.

2. Не треба боятися, що окупантський режим знайде в них сильну підпору. Це виключене хоч би з тієї причини, що ті поворотці — українці, отже згори підозрілі, а подруге — вони жили закордоном, що в совєтській державі вважається невиличним затроєнням чужою ідеологією. Хтось, хто бачив умови життя хоч би робітника в Америці, не зможе їх не порівняти з тими, які знайде в умовах совєтського державного капіталізму і колхозної панщини і не зможе не зробити висновків.

3. Рух національного опору швидше чи пізніше дістане в таких людях сильну підмогу. Розчаровані, з почуттям особистої кривди за зруйноване життя, вони тим гостріше зрозуміють, що суть справи — в загально-національному поневоленні і приєднаються до національного революційного руху. З багатьох з них зможе виробитися корисний і ідейний елемент, бо ніщо так не вчить, як особистий досвід.

4. Отже, поворот буде добрим ліком для таких людей. Минулого року під осінь виїхало з Франції „на родіну" два транспорти поворотців, везучи з собою повні вагони всякого добра: меблі, радіоапарати, мотоциклі, патефони, убрання, годинники... Їх улаштовано на Донбасі і до Парижа приходили листовні вістки, що вони „побивають стахановські рекорди". В тім ніякого дива не було, бо були це висококваліфіковані робітники французького важкого промислу. Але на весні ц. р. двох робітників з того транспорту довелося, нам бачити вже з поворотом, у Німеччині, куди вони прийшли через Польщу й Чехословаччину, р о з у м і є т ь с я, вже без радіоапаратів і патефонів, зате в подертих черевиках. Їх єдиним ідеалом було дістатися на старе місце до Франції, на роботу хоч би чорнороба.

5. На еміграції комуністи є явищем дезорганізаційним і позбувшись їх, еміграція на них не багато втратить. Слід їх, отже, намовляти повертатися на рідні землі і на власній шкірі перевірити свою ідеологію.

З правдивою пошаною

С. Гординський.

Ню Йорк, 27. жовтня 1947.

ТАРЗАН, ч. 1720. Щасливе відкриття.

WHEN TARZAN HEARD KIMBU'S EXCITED CHATTER, HE LEAPED TO KIMBU'S SIDE.

THERE HE SAW THE CAUSE OF KIMBU'S JOY---THE FOOTPRINTS MOLAT AND TAGA HAD MADE AS THEY CARRIED JANE FROM THE FIRE.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc. 1720

AS THE JOYOUS BABY STARTED TO FOLLOW THEM ---

---THE APE-MAN CAUGHT HIM UP AND RACED TOWARD THE VILLAGE.

REX MAXON

Коли Тарзан почув нервові оклики, він скочив до Кімбу.

Там він побачив причину Кімбувої радости... це були кроки Молата й Таги, які вони полишили, коли несли Джену з вогню.

Коли врадуваний малпюк почав слідкувати за ними...

...малпочоловік підніс його і пігнав з ним в сторону села.